
Oppdatert, men mangelfullt om diabetes

BOKOVERSIKT

For over 20 år siden kom Kelly Wests bok *The epidemiology of diabetes mellitus and its vascular complications*. Siden den gang har Verdens helseorganisasjon revidert klassifikasjon og kriterier for diabetes mellitus flere ganger, og også i den siste klassifikasjonen satt opp foreløpige kriterier for det metabolske syndrom. Tallrike epidemiologiske undersøkelser er gjennomført, og prevalensen og insidensen av både type 1- og type 2-diabetes er langt bedre kjent enn den var i 1970-årene.

Det er derfor med spenning man åpner den første bok som tar opp tråden fra Kelly Wests pionerarbeid. Her er gode kapitler om klassifikasjon og kriterier, og oppdaterte kapitler om forebygging av type 1- og type 2-diabetes. Et kapittel om metoder for måling av fysisk aktivitet gir en god introduksjon til et vanskelig emne. Det gis gode oversikter over prevalensen i forskjellige verdensdeler. Kapitlene om senkomplikasjonenes epidemiologi er svakere, uten at man kan skylde på forfatterne, men heller på en svak epidemiologisk forskningsinnsats i dette kompliserte området. Kapitlene om helseøkonomi og om hvordan man gjennomfører "diabetes field surveys" er spesielt verdifulle.

Er det noe som mangler? Særlig bemerkelsesverdig er savnet av et kapittel om betydningen av tidlig underernæring for senere utvikling av metabolsk syndrom inklusiv diabetes mellitus. Det er mulig at redaktørene ikke har mye til overs for det som kalles Barker-hypotesen (og som vi i Norge gjerne også vil knytte til Anders Forsdahls navn), men at den nesten ikke blir omtalt i det hele tatt, er kritikkverdig. De mange undersøkelsene av Pima-indianerne er svært snaut omtalt. Akutte diabeteskomplikasjoner (koma og infeksjoner) tar livet av mange diabetikere verden rundt, men får liten omtale. Jeg savner også en bredere omtale av inngifte som en mulig årsaksfaktor ved type 2-diabetes. Boken har 64 bidragsyttere, og kvaliteten på kapitlene er noe ujevn og av og til dårlig koordinert. Indeksen er litt snau.

Alt i alt en verdifull bok, dog ikke uten mangler. Alle sentre som arbeider med diabetes og andre kroniske sykdommers epidemiologi bør imidlertid ha den tilgjengelig.

JakJervell

Oslo

Publisert: 10. mai 2002. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 11. februar 2026.